

Pet ključeva za sigurniju proizvodnju voća i povrća

**Novi
priručnik
iz HZN-a**

**(pogledaj
stranicu 6)**

**Promicanje zdravlja smanjivanjem
kontaminacije mikroorganizmima**

HZN e-glasilo

Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za norme sa stalnim dodatkom

Oglasnik za normativne dokumente

Godište: 5. 2013.

ISSN 1847-4217

URL: <http://www.hzn.hr>

Hrvatski zavod za norme

MB: 1957406

OIB: 76844168802

Izdavač:

Sjedište: Ulica grada Vukovara 78,
10000 Zagreb

Telefon: 01/610 60 95

Telefax: 01/610 93 21

Glavni urednik:

Miran Škerl, ravnatelj HZN-a

Pomoćnik glavnog urednika:

Vladimir Jaram

Tehnički urednik:

Vladimir Jaram

Uredništvo:

Ana Marija Boljanović, Melanija Grubić Sutara, Vlasta Gaćeša-Morić, Tea Havranek, Boro Jandrijević, Stanka Miljković, Nenad Nikolić, Vladimir Jaram, Miran Škerl

Lektura:

Ivana Canosa

Korektura:

Sandra Knežević

Grafička obrada naslovnice:

Gaea studio d.o.o.

Grafička priprema:

Gaea studio d.o.o.

Izlazi:

dvomjesečno

Uredenje zaključeno:

2013-08-30

Opremu tekstova obavlja uredništvo.

Za sadržaj pojedine potpisanih priloga odgovorni su njihovi autori. Oni ne iskazuju obvezno stav Hrvatskoga zavoda za norme.

Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskog zavoda za norme autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz europskih i međunarodnih normirnih tijela i s normizacijom povezane aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojem su objavljeni tako preuzeti prilozi. Za priloge iz rubrike Normizacija i Tehničko zakonodavstvo potrebno je zatražiti pisano odobrenje za njihovo objavljivanje od autora i od Hrvatskoga zavoda za norme.

PROSLOV

Poštovani čitatelji!

U ovome broju HZN e-glasila možete pročitati o FAO platformi za GM hranu i međunarodnoj godini kvinoje.

Možete pročitati i naše stalne priloge o aktivnostima HZN-a te obavijesti o članovima HZN-a. Tu je izvještaj s 2. mediteranske konferencije toplinske obrade i površinskog inženjerstva na kojoj su sudjelovali i naši stručnjaci.

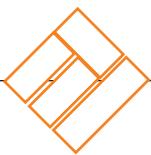
U rubrici *Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija*, u ovome broju donosimo prikaze održanih sastanaka Upravnih odbora, Glavnih skupština i zajedničke sjednice Glavnih skupština CEN-a i CENELEC-a. U novostima iz ETSI-ja donosimo izvještaj o provedenom testiranju funkcionalnosti tzv. LTE Small Cell, a iz Codex Alimentariusa izvještaj sa 36. sjednice Komisije Codex Alimentarius (CAC).

Ugodno čitanje!

V. Jaram
pomoćnik glavnoga urednika

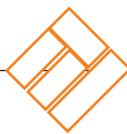
Sadržaj 4/2013

Proslov	2
FAO platforma za GM hranu	4
Međunarodna godina kvinoje	4
Novosti iz HZN-a	
• Članovi HZN-a	5
• Novi priručnik iz HZN-a	6
Seminari, skupovi, radionice u zemlji i inozemstvu	
Izvještaji	
• 2. mediteranska konferencija toplinske obrade i površinskoga inženjerstva	7
Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija	
CEN i CENELEC	
• Održani sastanci Upravnih odbora, Glavnih skupština i zajednička sjednica Glavnih skupština CEN-a i CENELEC-a	8
• Održan je 2. europski normizacijski sastanak na vrhu 2013.	10
ETSI	
• Provedeno testiranje funkcionalnosti tzv. "LTE Small Cell"	11
CODEX ALIMENTARIUS	
• Izvještaj sa 36. sjednice Komisije Codex Alimentarius	12

Naslovnica: *Novi priručnik iz HZN-a*
HZN Oglasnik za normativne dokumente (A1-A137)

ISSN 1847-4217

FAO platforma za GM hranu

FAO platforma za GM hranu je jednostavna *online* platforma za Codexove članove preko koje članovi mogu razmjenjivati informacije o procjenjivanju sigurnosti hrane dobivene rekombiniranjem DNK (r-DNK) biljaka odobrenih u skladu s Codexovim dokumentom *Guideline for the conduct of food safety assessment of foods derived from recombinant-DNA plants* (CAC/GL 45-2003).

Neslužbena mreža međunarodnih stručnjaka ustanovljena je 2012. godine kako bi se raspravilo o području, strukturi i svrsi platforme. FAO GM platforma za hranu prošla je dva ciklusa preispitivanja prije pokretanja kako bi se osiguralo ispunjavanje zahtjeva dogovorenih u gore navedenoj Codexovoj smjernici kao i različite potrebe Codexovih članova.

Jedna od svrha FAO GM platforme za hranu je olakšanje upotreba informacija o procjeni sigurnosti hrane u situacijama kada ona sadrži nisku razinu (LLP) r-DNK biljnog materijala prema Aneksu III (prihvaćenom 2008. godine) *Food safety assessment in situations of low-level presence of recombinant-DNA plant materials in food* gore navedene smjernice.

U svrhu učinkovitijeg ispunjavanja opisanih zahtjeva, FAO je u travnju 2013. godine pokrenuo proces imenovanja fokusnih točaka. Najmanje jedna fokusna točka po državi članici Codexa treba biti službeno imenovana od te države preko Codexove kontaktne točke. Službena fokusna točka FAO GM platforme za hranu u Republici Hrvatskoj je u Ministarstvu zdravlja, Uprava za sanitarnu inspekciju, Odjel za GMO.

Prijavljena osoba je voditeljica toga Odjela, gđa Valentina Zoretić-Rubes, a zamjenjuje je gđa Renata Hanzer, voditeljica Odsjeka za biotehnološku analizu iz Instituta za sjeme i sjemenarstvo, Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i ruralni razvoj u Osijeku. Imenovane osobe postale su registrirani korisnici Platforme. Registrirani korisnici mogu poslati relevantne nacionalne podatke i informacije Platformi. Svi podaci i informacije javno su dostupni na internetskim stranicama platforme www.fao.org/gm-platform.

Od svibnja 2013. godine FAO GM platforma za hranu je u funkciji. Svaka je država članica odgovorna za unošenje najnovijih podataka i informacija kao i za njihovu točnost. Administrator FAO GM platforme za

hranu je odgovoran jedino za format informacije a ne i za pojedinačni sadržaj.

T. Havranek

Međunarodna godina kvinoje

Ujedinjeni narodi su 2013. godinu proglašili međunarodnom godinom kvinoje (*quinoa*), kao priznanje domorodačkom narodu Anda koji je održao i zaštitio kvinoju kao hranu za sadašnje i buduće generacije, zahvaljujući svojem znanju i tradiciji življjenja u skladu s prirodom.

Kvinoja ima izuzetnu prehrambenu vrijednost i prilagodljivost različitim agro-ekološkim uvjetima i može pridonijeti borbi protiv gladi i neishranjenosti.

Ona ima svojstva koja mogu biti korisna u industriji hrane, kozmetike i farmaceutike.

Što treba znati o kvinoji?

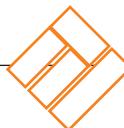
- Kvinoja (*Chenopodium quinoa* Willd.) je visokohranjivi usjev koji sadrži više proteina nego većina druge biljne hrane.
- Kvinoja se smatra sjemenom (povrće), ali se jede kao žitarica. Često se naziva *pseudo pšenica*, a ponekad i *pseudo uljarica* zbog visokog sadržaja ulja. Kvinoja je bila osnovna hrana starih civilizacija na Andama u Južnoj Americi, uglavnom raste u Peruu i Boliviji.
- Domorodačko stanovništvo i istraživači često je nazivaju *zlatnim zrnom Anda*.

- Kvinoja je lagana, ukusna i lako probavljiva. Ima ugodan okus, poput oraha. Može se dodavati skoro svakom jelu.
- Kvinoja se treba pažljivo isprati prije kuhanja, u protivnom može imati gorak okus.

Kvinoja se može lako prilagoditi klimatskim uvjetima pa može rasti na temperaturama od –4 do +35 °C. Otporna je na sušu i slanost. Raste u višim i u nižim područjima. Prema povijesnim izvorima, uzgajana je prije 7000 godina na visoravni Altiplano na Andama. Neznatno utječe na okoliš i pridonosi bioraznolikosti. Ima visok sadržaj proteina, sadrži sve esencijalne amino kiseline, bogata je vitaminima i esencijalnim masnim kiselinama. NASA smatra da je to idealan usjev za uzgoj na međuplanetarnim letjelicama u mogućim budućim misijama.

T. Havranek

Novosti iz HZN-a

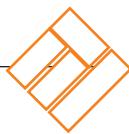
Članovi HZN-a

Objavljujemo popis redovitih i pridruženih članova HZN-a po vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje je Upravno vijeće donijelo odluku do kraja travnja 2013. godine.

Tablica *Članovi Hrvatskog zavoda za norme* identična je tablici objavljenoj u HZN e-glasilu br. 2/2013 i 3/2013 jer od kraja travnja 2013. do kraja kolovoza 2013. godine nije bilo promjena.

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe :	Ukupno članova 2012-12-31	Odluka UV-a 2013-04-26	Ukupno članova
Promatrački članovi			
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	20	2	21
Fizičke osobe - pojedinci	1	0	0
Redoviti članovi:			
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	291	5	284
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ust. i slično	28	1	29
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	2	0	2
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – struk. komore ili udr.	4	0	4
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva	18	0	18
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – škole	2	0	2
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – fakulteti	25	0	25
Fizičke osobe – pojedinci	40	0	40
Obrt – fizičke osobe	16	1	16
Ukupno redovnih članova	426	7	420
Ukupno redovnih i promatračkih članova	447	9	441
Odstaju	0	15	0
Tijelo državne uprave	51	0	51

Novosti iz HZN-a

Novi priručnik iz HZN-a

Hrvatski zavod za norme objavio je u lipnju 2013. godine priručnik ***Pet ključeva za sigurniju proizvodnju voća i povrća Promicanje zdravlja smanjivanjem kontaminacije mikroorganizmima.***

To je prijevod priručnika koji je objavila Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) u prosincu 2012. godine pod nazivom *Five keys to growing safer fruits and vegetables: promoting health by decreasing microbial contamination.*

Zajednička stručna skupina FAO/WHO-a o mikrobiološkim opasnostima u lisnatom povrću i bilju preispitala je 2009. godine znanstvene podatke i dala preporuke za ograničavanje rizika povezanih s kontaminacijom mikroorganizmima navedenih proizvoda. Preporuka te

stručne skupine je da WHO objavi obrazovne materijale utemeljene na konceptu *Pet ključeva za sigurniju hranu*. Ideja je da globalna poruka utemeljena na znanstvenim dokazima mora biti jednostavna za upotrebu, prihvatanje i prilagodbu tako da zajednica i predavači mogu prilagoditi materijale za vježbu koji zadovoljavaju lokalne potrebe.

Priručnik *Pet ključeva za sigurniju proizvodnju voća i povrća* promiče razumijevanje povezanosti zdravlja ljudi, životinja i okoliša te kako propusti u dobrim higijenskim praksama u jednom području mogu utjecati na druga područja.

Ravnatelj Svjetske zdravstvene organizacije odobrio je pravo na prijevod i objavljanje izdanja na hrvatskome jeziku Hrvatskom zavodu za norme, koji je jedini odgovoran za hrvatsko izdanje.

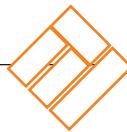
Elektronička kopija ove publikacije dostupna je na web adresi: <http://www.hzn.hr/default.aspx?id=243>

Pet ključeva za sigurniju proizvodnju voća i povrća

Promicanje zdravlja smanjivanjem kontaminacije mikroorganizmima

HZN
Hrvatski zavod za norme
Croatian Standards Institute

Seminari, skupovi, radionice

2. mediteranska konferencija toplinske obrade i površinskog inženjerstva

Druga mediteranska konferencija toplinske obrade i površinskog inženjerstva (2nd IFHTSE *Mediterranean Conference and Heat Treatment and Surface Engineering*) održana je u Cavtatu od 11. do 15. lipnja 2013. godine. Ovu značajnu međunarodnu manifestaciju organiziralo je Hrvatsko društvo za toplinsku obradu i površinsko inženjerstvo u suradnji s Tehničkim fakultetom iz Rijeke i Fakultetom strojarstva i brodogradnje iz Zagreba.

U organizacijskom odboru našli su se istaknuti domaći i inozemni stručnjaci i profesori iz područja toplinske obrade čelika i legura i prateće industrije, a među njima i prof. dr. sc. Božo Smoljan iz Rijeke; inače član HZN/TO 503, *Metalni materijali* kao i dr. sc. Dario Ijkić, član HZN/TO 25, *Ljevarstvo*.

Na konferenciji je bilo prisutno oko 110 sudionika, profesora raznih fakulteta iz inozemstva i Republike Hrvatske, većinom stručnjaka iz pojedinih instituta, te predstavnika inozemnih tvrtki iz područja povezanih s toplinskom obradom čelika i legura.

Za vrijeme održavanja konferencije, izložbene štandove imalo je desetak stranih izlagača opreme koji su se sudionicima konferencije predstavili svojim proizvodnim programom.

Raspored rada konferencije:

14. lipanj 2013., srijeda, 9-17 h
Svečano otvaranje i početak prezentacije radova

15. lipanj 2013., četvrtak, 9-17 h
Nastavak prezentacija radova

16. lipanj 2013., petak, 9-13 h
Nastavak prezentacija radova i svečano zatvaranje konferencije.

Prvoga dana predavači su iznijeli 15 radova, drugoga dana predstavljeno je 13 radova, a trećeg dana 10 radova, među kojima je bila i prezentacija Hrvatskoga zavoda za norme (na engl. jeziku).

Teme radova bile su raznovrsne, od teoretskih radova do opisa pojedinih postupaka i praktičnih dostignuća iz svakodnevne prakse povezane s toplinskom obradom čelika i legura. Toplinska obrada i inženjerstvo toplinske obrade površina ima, danas više nego ikad, značajnu podršku informatike posebno u pogledu simulacija toplinskih procesa, što stvara značajne uštede u pogledu manje utrošenoga materijala na prototipove, zaštitu okoliša i druge aspekte proizvodnje.

Predstavnici HZN-a (Tatjana Brica Žilić i Davorko Čehulić) uspostavili su niz kontakata sa stručnjacima domaćih (i stranih) tvrtki, fakulteta i instituta, te imali prilike vidjeti što ima novoga u ovoj specijaliziranoj inženjerskoj grani strojarstva. Prezentacija o ulozi Hrvatskoga zavoda za norme (HZN) te način i pogodnosti suradnje s HZN-om imala je značajan učinak na prisutne na konferenciji. Dogovorena je suradnja sa stručnjacima iz Fakulteta strojarstva i brodogradnje u Zagrebu u pogledu izrade i objave rječnika nazivlja iz područja toplinske obrade površina.

Na kraju savjetovanja prisutnima se zahvalio prof. dr. sc. Božo Smoljan, koji je istaknuo da je *2. mediteranska konferencija o površinskoj obradi* u potpunosti ispunila očekivanja.

D. Čehulić

Održani sastanci Upravnih odbora, Glavnih skupština i zajednička sjednica Glavnih skupština CEN-a i CENELEC-a

U Kopenhagenu su od 18. do 20. svibnja 2013. godine održani sastanci upravnih tijela CEN-a i CENELEC-a kao i 2. europski normizacijski sastanak na vrhu na temu „Poboljšanje normizacije usluga“.

Hrvatski zavod za norme predstavljali su:

mr. sc. Nenad Nikolić, dipl. ing. fizike, voditelj delegacije
mr. sc. Branko Burazer, dipl. ing. elektrotehnike, član delegacije

Sastanak Upravnog odbora CENELEC-a (CENELEC/CA)

Hrvatski zavod za norme nema predstavnika u Upravnom odboru CENELEC-a pa je delegacija razgovarala sa sudionicima prije samog sastanka. Smatramo da bi u narednom periodu trebalo razmotriti eventualno kandidiranje predstavnika HZN-a u to upravno tijelo.

Sastanak Upravnog odbora CEN-a (CEN/CA)

Na Upravnom odboru CEN-a bilo je riječi, između ostalog, o finansijskom izvještaju i finansijskim planovima za naredno razdoblje, o ugovoru CEN-a s Rosstandartom,

Sastanak Upravnog odbora CEN-a, Kopenhagen
19. lipnja 2013.

o preustroju sustava upravljanja CEN-om, o zajedničkom radu Europskih organizacija za normizaciju.

Primjedbe HZN-a bile su da u budućim izvještajima i planovima treba uzeti u obzir strategiju za naredni period (kako bi se znalo za koji konkretni posao treba planirati koja sredstva), opasnosti i rizike oko ispunjavanja plana. Predstavnik HZN-a, gosp. Nenad Nikolić pozvan je u rujnu 2013. godine u vezi te tematike na sastanak CACC POL odbora koji se bavi strategijom CEN-a.

Ugovor CEN-Rosstandart je unaprijeđen i prihvativ. Predstavnik HZN-a upozorio je na činjenice, o kojima je HZN u pisanom obliku već skrenuo pažnju CEN-u, a to je da postoji opasnost za poslovni model normizacije kakav je danas. U slučaju da norme postanu besplatne, dio sredstava od prodaje norma treba netko nadoknaditi, budući da bez sredstava nema ni razvoja norma.

Predstavnik HZN-a zamolio je objašnjenje zašto ETSI ne prihvata ciljeve koje su utvrdili CEN i CENELEC kao svoje u razvoju europske normizacije smatrajući da u dokumentu CEN-a i CENELEC-a koji opisuje te ciljeve HZN nije našao zamjerke. Općenit odgovor dao je predstavnik ETSI-ja iz kojeg se nije moglo zaključiti koja su konkretna neslaganja povezanih s tim.

Zajednička sjednica Glavnih skupština CEN-a i CENELEC-a

Na zajedničkoj sjednici, koja se održala prvi put, raspravljalo se o pitanjima važnim za obje organizacije i o dalnjem približavanju.

Prihvaćen je dokument „*CEN-CENELEC Ambition 2020*“ u kojem su navedeni osnovni strateški ciljevi europske normizacije do 2020. godine.

Podržane su aktivnosti odbora za međusobne odnose i nadzor (*Membership Relations and Monitoring Committee-MRMC*) povezane s procesom ocjenjivanja kvalitet poslovnih procesa i unapređenje kriterija za članstvo. Do kraja rujna 2013. članovi CEN-a i CENELEC-a se trebaju odlučiti za metodu ocjenjivanja kao i plan provođenja tih aktivnosti tijekom 2014.- 2015.

Na temelju stupanja na snagu *EU Uredbe 1025/2012* prihvaćena je unaprijeđena verzija dokumenta (3. izdanje) *CEN-CENELEC Guide 20*, koji se odnosi na kriterije za članstvo u tim organizacijama. Usvojeno je i 2. izdanje *CEN-CENELEC Guide 22*, koje se odnosi na organizacijske strukture i procese za ocjenjivanje kriterija za članstvo.

Potvrđen je Ugovor o međusobnoj suradnji između CEN-CENELEC-a i ENISA (European Network and Information Security Agency).

Predstavnici Europske komisije, EFTE (Europsko udruženje slobodne trgovine), ETSI-ja i EASC-a (Euroazijsko međudržavno vijeće za normizaciju, metrologiju i certifikaciju) su naglasili potrebu za unapređenjem dosadašnje suradnje na realizaciji normizacijskih projekata, kako bi se ostvarili strateški ciljevi normizacije.

Delegati CEN-a za vrijeme zasjedanja 39. Glavne skupštine

Na poziv instituta za normizaciju Turske (TSE), iduća CEN-CENELEC Glavna skupština održati će se od 12-14 lipnja 2014. u Carigradu (Istanbul).

39. sjednica Glavne skupštine CEN-a (CEN/GA)

Na 39. sjednici Glavne skupštine CEN-a bilo je, između ostalog, govora o novom sustavu upravljanja CEN-om. Da bi taj sustav zaživio, potrebno je izmijeniti Statut CEN-a. Sukladno belgijskom zakonu, prema kojem je CEN registriran, to će se obaviti na idućoj sjednici Glavne skupštine, koja će se održati u Bruxellesu, uz prisutnost belgijskoga javnog bilježnika.

Predsjednik CEN-a, gospodin Friedrich Smaxwill, kojemu ističe mandat krajem 2014. godine, ponovno je izabran na tu dužnost i u iduće dvije godine odnosno do 31. prosinca 2016.

U vezi realizacije projekta „*CEN-CENELEC Ambition 2020*“ pozvan je Upravni odbor CEN-a da analizira različite pristupe i predloži optimalno rješenje za CEN, imajući u vidu važnost usklađenog pristupa s CENELEC-om.

Konačni prijedlog Ugovora o suradnji s ruskim Rosstandartom se očekuje do kraja ove godine.

U okviru rasprave o proračunu CEN-a za 2014. godinu, između ostalog je odlučeno da:

- €20.896,54 iznosi vrijednost finansijske jedinice za članove CEN-a
- €11.000 je osnovna članarina za pridružene članove CEN-a (Affiliate)
- €5.000 iznosi godišnja članarina partnerskih organizacija za sudjelovanje u radu upravnih tijela CEN-a, uključujući Tehničku upravu
- €500 je cijena za sudjelovanje u radu pojedinog tehničkog odbora ili odgovarajuće radne skupine.

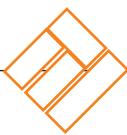
Navedene vrijednosti su utvrđene na temelju metodologije koja je navedena u *CEN-CENELEC Guide 21* iz 2012. godine.

Redovita 40. Glavna skupština CEN-a održat će se u Bruxellesu 20. studenoga 2013. godine.

Od zadnje Glavne skupštine CEN-a, koja je održana u lipnju 2012. godine donesene su **dopisnim putem** brojne odluke, među kojima su i sljedeće:

- prihvaćen je dokument „Organizacijska struktura i procesi za međusobno ocjenjivanje, samoocjenjivanje i samoocjenjivanje integrirano s EN ISO 9001 auditom“
- izabrana su dva predstavnika Hrvatskog zavoda za norme u članstvo CEN-ovog Upravnog odbora (CEN/CA)
 - Miran Škerl (HZN) za stalnog člana
 - Nenad Nikolić (HZN) za zamjenskog člana
- usvojeni su revidirani dokumenti „Terms of Reference“ za
 - CEN-CENELEC-ETSI Joint Presidents' Group External Relations Committee
 - CEN-CENELEC-ETSI radnu skupinu „Rules and Processes“
- prihvaćen je osnovni ugovor o suradnji između CEN-a, CENELEC-a i ETSI-ja
- članovi CEN-a su nominirali, a skupština dopisno prihvatile imenovanje dvojice članova odbora koji se bavi pitanjima odnosa među članovima i nadzorom (*Membership Relations and Monitoring Committee-MRMC*)
 - Jesper Jerlang, član odbora
 - Nenad Nikolić, (HZN) zamjenik člana odbora

S namjerom da pojednostavi i usuglasi novi koncept suradnje i partnerskih odnosa, CEN-ova skupština je dopisno prihvatile *CEN-CENELEC Guide 25 „Koncept partnerstva s europskim organizacijama i drugim dionicima“* koji je stupio na snagu početkom lipnja 2013. za partnerske organizacije, a 31. prosinca 2013. za pridružene članove i partnere na tehničkim projektima.

53. sjednica Glavne skupštine CENELEC-a (CENELEC/GA)

Na sjednici je glavna točka bio izbor novih članova CENELEC-ove Uprave.

Za razdoblje od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2015. aklamacijom je izabrano 5 novih članova CENELEC-ove Uprave.

Gospodin Bogdan Topič, predstavnik SIST-a iz Slovenije, većinom je glasova izabran za potpredsjednika za financije, a za potpredsjednika za tehniku izabran je gospodin U. Kampet iz Njemačke.

Prihvaćen je konačni tekst Ugovora o upotrebi CENELEC-ovih dokumenata (*CENELEC Exploitation Agreement*) koji su tijekom zasjedanja potpisali predstavnici svih prisutnih članova CENELEC-a.

Usvojen je nacrt plana realizacije projekta „*CEN-CENELEC Ambition 2020*“ u kojem su definirane strateške aktivnosti. Pozvani su predstavnici svih članova CENELEC-a na iduću sjednicu radne skupine za politiku CENELEC-ovog Upravnog odbora (*CA WG POL*), koja je planirana za 12. rujna 2013. godine u Bruxellesu, kako bi poboljšali i finalizirali plan implementacije.

Potpredsjednik CENELEC-a za politike, gospodin Bakker, dostavit će konačni nacrt CENELEEC-ovog plana implementacije projekta u studenome 2013. godine.

Rad na unapređenju ugovora o suradnji s Rosstandartom nastaviti će se tijekom trećeg kvartala 2013. godine u cilju postizanja prihvatljivih rješenja za sve zainteresirane strane.

Nakon rasprave o prijedlogu proračuna CENELEC-a za 2014. godinu odlučeno je:

- vrijednost finansijske jedinice iznosi €12.092,33 za izračun finansijskog doprinosa pojedinih članova
- osnovna članarina pridruženih članova iznosi €11.000
- godišnja članarina u iznosu od €3.000 za partnerske organizacije koje sudjeluju u tijelima upravljanja uključujući Tehničku upravu
- iznos od €500 po tehničkom odboru (uključujući odgovarajuće radne skupine) ili druga tehnička tijela, pri čemu maksimalni iznos ne može biti veći od €2.000 na godinu, za partnere i suradničke organizacije

Sljedeća 54. sjednica CENELEC-ove Glavne skupštine održat će se u Bruxellesu 21. studenoga 2013. godine.

Održan je 2. europski normizacijski sastanak na vrhu 2013 s temom „Poboljšanje normizacije usluga – Put napretka europske normizacije“

U Kopenhagenu je 19. lipnja 2013. godine, pod pokroviteljstvom Danskog instituta za normizaciju, održan 2. europski normizacijski sastanak na vrhu.

Značenje i uloga sektora usluga temelji se na činjenici da sačinjava oko 70 % ekonomskе aktivnosti zapošljavanja u članicama Europske unije. To je prepoznato u nekoliko najvažnijih europskih dokumenata kao što su :

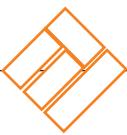
- Ugovor o funkcioniranju Europske unije u kojem se jasno naglašava načelo slobodnog kretanja roba, kapitala, usluga i ljudi
- Direktiva o uslugama (2006/123/EC) u kojoj se traži da europske norme omoguće kompatibilnost između usluga koje pružaju različiti davatelji (service provider) kao i odgovarajuću kvalitetu pruženih usluga
- „Europa 2020 - Strategija za pametan, održiv i uključiv razvoj“ – dokument Europske komisije iz ožujka 2010. u kojem je istaknuta potreba za kreiranjem jedinstvenog tržista za usluge
- EU „Uredba o europskoj normizaciji“ (1025/2012), nedavno objavljeni dokument Europske komisije u kojem je prepoznata važna uloga normizacije u području usluga

Europska komisija sada ima legalne instrumente na temelju kojih može zatražiti od Europskih normizacijskih organizacija (CEN-CENELEC-ETSI) da izrađuju norme iz područja usluga kao što uobičajeno izrađuju norme za proizvode.

Za vrijeme održavanja ovoga sastanka, izabrani dužnosnici raznih europskih udruženja, Europske komisije, fakulteta i organizacija održali su niz prezentacija na temu uloge normizacije u području usluga te izazova koji stoje pred svim dionicima toga procesa. Zainteresirani detaljnije informacije s ovoga skupa mogu pronaći na sljedećoj internetskoj stranici. <http://www.cencenelec.eu/News/Events/Pages/EV-2013-02.aspx>.

Pripremili: B.Burazer i N. Nikolić

Provedeno testiranje funkcionalnosti tzv. "LTE Small Cell"

ETSI-jev centar za ispitivanje i interoperabilnost (Centre for Testing and Interoperability) i SmallCellForum organizirali su od 10. - 14. lipnja 2013. godine tzv. „plugfest” u ispitnim laboratorijima slovenske firme SINTESIO. Ovu firmu su osnovali ETSI, SIST (Slovenski institut za normizaciju) i Iskratel s ciljem da podržava razvoj i primjenu otvorenih norma, suradnju i interoperabilnost među različitim pružateljima telekomunikacijskih usluga, otvoreno i kontinuirano testiranje neovisno o pojedinom prodavatelju, gdje će se pronalaziti kvalitetna rješenja za mreže nove generacije (NGN).

Cilj je ovoga susreta stručnjaka bio provjeriti funkcioniranje interoperabilnosti između malih ćelija izvedenih primjenom LTE (Long Term Evolution) tehnologije i napredne paketne podatkovne jezgrene mreže (EPC – Evolved Packet Cores). Upotrijebljena je oprema različitih proizvođača s namjerom da se razvije učinkovit ekosustav normiziranih malih ćelija (3G – treće generacije), LTE i WiFi (Wireless Fidelity).

Dobivena rješenja pružaju operatorima i potrošačima veći izbor proizvoda malih ćelija uz istovremeno omogućavanje tzv. "ekonomije velikih brojeva". Implementacijom LTE malih ćelija osigurat će se kontinuitet radijskog pokrivanja u područjima s inovativnim mobilnim uslugama koje traže znatnu

količinu radijskoga spektra. U budućnosti će se LTE male ćelije pretvoriti u sučelja umreženih kućanstava gdje će se kombinirati LTE-M2M (Machine to Machine) - IOT (Internet of Things) tehnologije.

Ovo događanje je poduprlo 16 kompanija uključujući proizvođače opreme, ispitnih uređaja te ispitne infrastrukture. Svim sudionicima je omogućeno daljinsko korištenje ispitnog laboratorija firme SINTESIO tijekom 6 tjedana pripreme za održavanje ovoga susreta.

Mreže s velikim LTE ćelijama primjenjuju 3GPP (3rd Generation Partnership Project) LTE Reviziju 9 standard koji je zaključen u prosincu 2009. Male ćelije koje podržaju ovaj standard omogućavaju mobilnim operatorima da jednostavno osiguraju bolje radijsko pokrivanje i veći prometni kapacitet.

Uspješni testovi interoperabilnosti provedeni su između malih ćelija i EPC-a (Evolved Packet Cores), sigurnosnih sučelja te makro eNodeB-a kako bi se provjerilo funkcioniranje S1 sučelja. U heterogenoj mreži s više različitih prodavatelja telekomunikacijske opreme provjerena je i funkcionalnost prijelaza s mikro ćelije na makro mrežu upotrebljavajući S1 i X2 sučelja. Ispitan je i VoLTE (IMS) odnosno prijenos govora primjenom LTE i IMS (IP Multimedia Subsystem) sustava. Primjenom posebnih sigurnosnih protokola (Ipsec/IKEv2) omogućena je pouzdana komunikacija između malih LTE ćelija preko javne internetske mreže do operatorske jezgrene podatkovne mreže.

Prepoznavajući važnost ovog tipa ispitivanja, podršku je dala i Europska komisija.

Izvještaj sa 36. sjednice Komisije Codex Alimentariusa

Komisija Codex Alimentariusa održala je svoju 36. sjednicu u Rimu od 1. do 5. srpnja 2013. godine. Predsjedavajući na sjednici bio je gospodin Sanjay Dave (Indija) uz pomoć zamjenika dr. Samuela Godefroya (Kanada), gospođe Awilo Ochieng Pernet (Švicarska) i profesora Samuel Sefa-Dedeha (Gana). Sjednici je prisustvovalo 620 delegata iz 128 država članica, jedne organizacije članice, 1 države u svojstvu promatrača i 41 međunarodne vladine i nevladine organizacije uključujući agencije UN-a.

Ove je godine Komisija Codex Alimentariusa (CAC) slavila 50. godišnjicu osnivanja. CAC je održao svoju prvu sjednicu 1963. godine kao glavno tijelo FAO/WHO-a za uspostavu standarda za hranu. Tad je imao članstvo od 30 vlada pojedinih država. Sada CAC ima 185 vlada članica (Turkmenistan je država koja se zadnja učlanila, 2012. godine), jednu organizaciju članicu (EU) i 220 međunarodnih vladinih i nevladinih organizacija u svojstvu promatrača.

Sudionici 36. sjednice CAC-a

Svjetska trgovinska organizacija (WTO) priznaje CAC kao referencu za sigurnost hrane. Prilikom osnivanja CAC-a, u svijetu je postojalo različito zakonodavstvo o hrani koje se nije temeljilo na znanstvenim i prehrambenim načelima, što je uzrokovalo značajne prepreke u trgovini. CAC se potrudio da smanji te prepreke koristeći se znanošću u službi zaštite potrošača i uspostavljajući sigurnu mrežu dobave hrane diljem svijeta. U međuvremenu je porasla složenost lanca hrane. Ako nešto krene krivo, uzbuna

uključuje mnoge države na različitim kontinentima koja rezultira masivnim opozivima i uništavanjem povjerenja potrošača. Danas je najjeftinija, najprikladnija i najdostupnija hrana bogata energijom, ali siromašna hranjivim vrijednostima pa pretilost i neprenosive bolesti povezane s prehranom često postoje uz pothranjenost u istoj državi, zajednici ili domaćinstvu. CAC skreće pozornost na te probleme. Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) objavila je dokument *Strategic Plan for Food Safety Including Foodborne Zoonoses 2013-2022* u kojem su uspostavljeni ciljevi i prioriteti za sljedećih deset godina uključujući aktivnosti u pogledu prehrane, posebno pothranjenosti i pretilosti te neprenosivih bolesti povezanih s prehranom.

Komisija Codex Alimentariusa koju zajedno vode Organizacija za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda (FAO) i Svjetska zdravstvena organizacija (WHO), uspostavlja međunarodne standarde za sigurnost i kvalitetu hrane kako bi promicala sigurniju i prehrambeno vrijedniju hranu potrošačima širom svijeta.

Veleposlanik Republike Hrvatske u Rimu prof. dr. sc. Damir Grubiša i tajnik veleposlanstva Domagoj Livljanić

CAC slijedi transparentni proces koji zdržuje države u harmonizaciji međunarodnih standarda za hranu utemeljenih na znanosti i konsenzusu koji postaju tehnička osnova nacionalnih zakonodavstava. Neke države članice, pogotovo one nerazvijene, izražavaju zabrinutost širenjem privatnih standarda koji su dodatni trošak za proizvođače i izvoznike. Plodna zemlja i voda bit će ograničeni s obzirom na rastuću populaciju, a to je izazov za CAC.

Na 36. sjednici CAC-a donese su odluke o 239 točaka o kojima se raspravljalo. Prihvaćeno je 13 standarda i drugih dokumenata u fazi 8 izrade.

CODEX ALIMENTARIUS

Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija

Prihvaćeno je i 20 standarda i drugih dokumenata u fazi 5/8 (preskače se faza 6 i 7).

Prihvaćeno je 12 standarda i drugih dokumenata, faza 3. Prihvaćeno je 10 standarda i dugih dokumenata, faza 5 (između ostalih nacrt najviše razine deoksinivalenola (DON) u hrani na bazi žitarica za dojenčad i djecu).

Opozvana su 3 standarda. Odobrena je izrada 14 standarda (između ostalog za higijensku praksu za hranu koja se prodaje na ulici, standard za bamiju).

CAC se dogovorio o novim standardima za zaštitu zdravlja potrošača širom svijeta. To uključuje standarde za voće, povrće, ribu, riblje proizvode i hranu za životinje.

CAC je također prihvatio dva važna koda, jedan za smanjenje ohratoksina A, karcinogenog kontaminanta u kokosu i drugi za cijanovodičnu kiselinu u manioki, oba proizvoda važna za države u razvoju.

Bobičasto voće je dio zdrave prehrane, ali također skljono mikrobiološkoj kontaminaciji te se povezuje s nekoliko incidenata uzrokovanih virusima koji potječu od hrane (hepatitis A, norovirus), bakterijama (E. coli) i protozoama. Novi Codexov dokument donosi upute proizvođačima i potrošačima kako spriječiti tu kontaminaciju.

Komisija je prihvatile nekoliko standarda za pojedine vrste hrane kojima će se zaštiti potrošači od podvala i osigurati dobra praksa u trgovini hranom: za svježe i prerađeno voće i povrće (avokado, gljive *Chanterelles*, morganje, stolne masline, pastu od datulja i tempeh) te za ribu i proizvode od ribe (dimljenu ribu, petrovo uho).

Kako hrana za životinje može uzrokovati kontaminaciju jaja, mesa i mlijecnih proizvoda, CAC je prihvatio upute vladama država članica za kontrolu hrane za životinje i ocjenu rizika od kontaminacije. Komisija je također prihvatile smjernice za nacionalne sustave kontrole hrane kao pomoć državama u primjeni kontrole hrane.

Zbog količine trgovine i potrebe za usklađivanjem nacionalnih standarda Komisija je prihvatile osnivanje novoga Codexovog odbora za mirodije i začinske trave (*Spices and Culinary Herbs*), a njegov domaćin bit će Indija.

Komisija je odobrila svoj Strateški Plan za 2014. – 2019. koji će biti uputa za zaštitu zdravlja potrošača i osiguranje poštene trgovine hranom za sljedećih šest godina.

Veleposlanik Damir Grubiša i Tea Havranek, voditeljica Codex kontaktne točke za RH